

Meditiinidoktor Anneli Rätsep

26. juunil 2009 kaitses TÜ arstiteaduskonnas edukalt doktoriväitekirja „Type 2 diabetes care in family medicine“ („Teist tüüpi diabeedi käsitus peremeditsiinis“) TÜ polikliiniku ja peremeditsiini õppe-tooli assistent Anneli Rätsep. Töö juhendajad olid prof Margus Lember ja dots Ruth Kalda, oponentid prof Sirkka Keinänen-Kiukaanniemi Oulu ülikoolist Soomest.

Töös analüüsiti 2. tüüpi diabeediga patsientide ravisoostumust takistavaid tegureid, hinnanguid elukvaliteedile ning kliiniliste tulemuste vastavust ravijuhendile. Samuti hinnati perearstide teadlikkust 2. tüüpi diabeedi ravijuhendist, patsientide jälgimise vastavust ravijuhendile ning analüüsiti, millised tegurid mõjutavad ravijuhendist kinnipidamist. Patsientide kvalitatiivse uuringuga selgus, et diabeedi kulg on haigete tunnetamatu, diabeedi kohta saadav info ebaselge või puudulik, haigusega toimetulek eri olukordades keeruline ning et oluliseks peetakse suhtlemisviisi meditsiinitöötajatega. Elukvaliteedi uuringust selgus, et diabeedihaigete hinnangud on kõige kehvemad üldtervislikule seisundile ning igapäevaelu kehalistele piirangutele. Patsientide teadlikkus oma haigusest ja selle tüsistustest mõjutas negatiivselt hinnanguid kõigil kaheksal elukva-

liteedi skaalal. Liigne kehakaal on riskitegur, mida mõjutades saaks patsientide elukvaliteeti parandada, sest ülekaalulised hindasid negatiivsemalt oma kehalist seisundit, kehalisi piiranguid ja emotsionaalset toimetulekut igapäevaelus. Üldiselt ei vastanud diabeediga patsientide kliinilised tulemused ravijuhendis soovitatule, kuid Eesti tulemused on sarnased teistes maades saavutatuga. Vere glükohemoglobiini sisaldus ($HbA1c < 6,5\%$) kui oluline kliiniline näitaja vastas ravijuhendis soovitatule suurema tõenäosusega patsientidel, kes on glükohemoglobiini analüüsist teadlikud ning kelle haiguse kestus oli väiksem kui 5 aastat. Süstoolne vererõhk oli ravijuhendile vastav 37% patsientidel ning diastoolne rõhk pooltel (51%) juhtudel.

Enamikule perearstidest on 2. tüüpi diabeedi ravijuhend hästi kättesaadav ning see leidis igapäevatoös kasutust. Ravijuhendi järgimist kõige enam takistavatest teguritest nimetas enamik perearste patsientidest tingitud tegureid: haigete vähenenud teadlikkus diabeedi tüsistustest, puuduvad motiveeritus muuta eluviisi ning halb ravisoostumus.

Tuuli Ruus
tuuli.ruus@ut.ee